

Izveštaj o radu

SO PD »ZELJEZNICAR« U 1974. GODINI

U 1974. godini Odsjek nastavlja svoj kontinuirani rad na području speleologije i planinarstva.

Odsjek broji 51 redovnih i 15 počasnih članova a njegovim radom rukovodi Upravni odbor u sastavu:

Slavko Smolec, pročelnik
Smiljana Baran, tajnik
Đurđa Jalžić, blagajnik
Zivko Nižić, oruđar
Branko Jalžić, arhivar
Dubravka Holjevac, knjižničar
Boris Lepan, evidentičar
Vladimir Božić, stručni referent

Tijekom godine održano je 45 redovnih članskih sastanaka.

Svoju osnovnu aktivnost, istraživanje speleoloških objekata, članovi Odsjeka obavljali su u 17 akcija. Istražena su 22 objekta, od čega 11 špilja i 11 jama. Među istraženim i obrađenim špiljama najduža je Velika pećina (293 m) iznad Kozice u Dalmatinskoj zagori, dok je najdublja istraživana jama, ponor Jama (—365 m) kod sela Rašpor u Istri. Spomenuti ponor istražen je u organizaciji KS PSH.

Kao planinari, članovi Odsjeka bili su na 85 izleta i tri orijentacijska takmičenja.

U Odsjeku se mnogo pažnje polaže stručnom osposobljavanju članstva kao i popularizaciji speleologije. Jedan član Odsjeka završio je speleološku školu a jedan zimski tečaj GSS-a.

U Odsjeku je održano 17 predavanja, uglavnom popraćenih projekcijama diapozitiva.

Na poticaj KS PSH Odsjek je organizirao izložbu speleološke opreme i literature u sklopu Sleta planinara na Platku a pomogao je i Planinarskom muzeju u Samoboru pri postavljanju izložbe o planinarstvu.

Članovi Odsjeka učestvovali su na Simpoziju o katastru u Domžalama, kao i na Simpoziju o planinarstvu održanom u Zagrebu. Aktivni su i u radu planinarskih organizacija počev od Upravnog odbora matičnog društva pa do KKS PSJ. Naročito se ističe Vladimir Božić koji je i ove godine bio predsjednik KS PSH i KKS PSJ.

Osim navedenih aktivnosti članovi Odsjeka dali su oko 200 radnih sati u radnim akcijama na uređenju odsječkih prostorija, te održavanju i popunjavanju opreme.

Prethodnih godina došlo je do zastoja u izlaženju »Speleologa«. Da održu kontinuitet izlaženja lista, članovi redakcije uspjeli su, uz pomoć ostalih članova Odsjeka, matičnog društva i vanjskih suradnika, sakupiti i pripremiti materijale i financijska sredstva za štampanje zaostalih brojeva, čije se izlaženje planira za 1975. godinu.

Boris Lepan

SO PD »ZELJEZNICAR« U 1975. GODINI

U 1975. godini broj članova povećao se za 7 pa sada Odsjek broji 58 redovnih i 15 počasnih članova. Upravni odbor Odsjeka također se izmijenio i sada je sljedećeg sastava:

Boris Lepan, pročelnik
Smiljana Baran, tajnik
Đurđa Jalžić, blagajnik
Zivko Nižić, oruđar
Vladimir Lindić, arhivar
Dubravka Holjevac, knjižničar
Slavko Smolec, evidentičar
Branko Jalžić, stručni referent

Iako je došlo do izmjene u rukovodstvu, Odsjek je u svojim aktivnostima zadržao prijašnji kontinuitet.

Održano je 39 redovnih članskih sastanaka i 6 sastanaka Upravnog odbora Odsjeka. Članovi Odsjeka bili su aktivni i u planinarskim forumima van matičnog društva, i njihovo je sudjelovanje zapaženo na sastancima KS PSH, KKS PSJ, Skupštini PSJ te Godišnjoj skupštini PSH. Na Godišnjoj skupštini PSH Vladimir Božić, dugogodišnji član Odsjeka i predsjednik KS PSH i KKS PSJ, odlikovan je Zlatnim znakom PSJ.

Ove godine mnogo je učinjeno na podmladivanju i stručnom osposobljavanju članstva. 7 članova je završilo Zagrebačku speleološku školu, a tri člana su položila ispit za stjevanje planinarskog zvanja »speleolog«. Novi speleolozi su Boris Krstinić, Davorin Marković i Boris Lepan.

U Odsjeku je održano 9 stručnih predavanja i 13 predavanja o akcijama na terenu, uz projekcije diapozitiva.

U istraživanjima su zabilježeni nešto skromniji rezultati. U 13 akcija istraženo je 25 objekata od čega 6 špilja i 19 jama. Od istraženih špilja najduža je Kotlušca kod Civljana

u Cetinskom polju, istražena u dužini od 250 m (istraživanje nije završeno). Od jama je najdužlja Mala Kiovala jama kod Skrada, istražena do dubine od 120 m (istraživanje također još nije završeno).

Članovi Odsjeka bili su i na 61 planinarskom izletu u sklopu kojih su posjetili 27 već istraženih speleoloških objekata a rekognoscirali 14 objekata.

Branko Jalžić, također dugogodišnji član Odsjeka, bio je sudionik prvog jugoslavenskog trekkinga organiziranog na Makalu (Himalaja), kao jedan od šestorice sudionika iz Hrvatske.

Zapažen je i rad Odsjeka na popularizaciji speleologije putem organiziranja posjeta speleološkim objektima za grupe i organizacije van speleoloških krugova.

Članovi Odsjeka dali su ove godine 324 radna sata u radnim akcijama kojima se nastavilo s uređivanjem prostora Odsjeka i 182 radna sata za uređenje društvenog doma »Janko Gredel« na Ostrcu.

Tijekom 1975. godine izašla su iz štampe tri nova broja »Speologa«, kojima je popunjena praznina nastala prošlih nekoliko godina i nastavljen kontinuitet izlaženja. To je rezultat izvanrednih napora kako redakcije tako i cijelog Odsjeka na prikupljanju materijala i financijskih sredstava. Odsjek je za svoj rad na razvoju speleologije i planinarstva ove godine odlikovan Zlatnim znakom PSH.

Boris Lepan

SO PDS »VELEBIT« U 1974. GODINI

U prostorijama PDS »Velebit« održana je 15. 1. 1975. XIV godišnja skupština Speleološkog odsjeka Društva. Skupštini je prisustvovalo 32 člana Odsjeka i, kao gosti, članovi SO PD »Zagreb — Matica« i SO PD »Zeljeznica«. Na početku je podnesen izvještaj oružara i izvještaj tajnika Odsjeka.

Iz tajničkog se izvještaja vidi da se u toku 1974. god. radilo mnogo više nego prethodne godine. Odsjek broji 49 članova, što je za 14 više nego 1973. god. Od toga je 12 ženskih i 37 muških članova. Većina je završila speleološku školu, a nekolicina i alpinističku školu, zimski i ljetni tečaj GSS-a, te zimsku alpinističku školu. Tijekom proteklih godine u prostorijama društva održana su 42 sastanka na kojima je bilo prisutno 949 članova, što iznosi prosječno 22 člana po sastanku.

O aktivnosti Speleološkog odsjeka najbolje govori broj izlazaka na teren. U toku 1974. god. članovi Odsjeka su ostvarili 144 izlaska na teren, što je dvostruko više nego 1973. god. Većinu izlazaka čine kraći planinarski izleti (78), a zatim slijede speleološki izleti (31), speleološka istraživanja (17), duži planinarski izleti, ture (9), speleološke vježbe (5), orijentacijska natjecanja (3) i speleološki logor (1).

Istraženo je i topografski snimljeno 37 speleoloških objekata, i to 16 špilja i 21 jama, a rekognoscirano je 15 objekata. Najznačajnije istraživanje u toku proteklih godine bilo je u Jopicevoj špilji, kada je istraženo i nacrtano 1750 m kanala, s vodom u najdonojoj etaži špilje. Od ostalih istraženih objekata najznačajniji su: Puškarića peč (300 m), špilja u Morskom ždrilu (150 m), jama Brzopletka na Dinari (—80 m), Razdoljska jama (—76 m) i Maklenska jama (—60 m).

I ove, 1974. god., kao i prošlih godina SO PDS »Velebit« bio je organizator Zagrebačke speleološke škole, u suradnji s Planinarskim odborom Zagreba, koji je u potpunosti namirio financijske potrebe škole. U školu se prijavilo 32 kandidata, od kojih ju je s uspjehom završilo 20. Speleološki je odsjek organizirao i Speleološki logor na Dinari, na kojem zbog loših vremenskih prilika nisu postignuti zadovoljavajući rezultati. Krajem 1974. god., na području znanodne Medvednice održano je 2. tradicionalno Velebitaško špiljarsko pojedinačno orijentacijsko natjecanje u organizaciji našeg Odsjeka.

Između ostalih aktivnosti, našli su članovi prisustvovali svim sastancima Komisije za speleologiju PSH održanim u toku 1974. god., dok su trojica naših članova sudjelovala i u speleološkoj akciji u jami Rašpor (dubina —365 m), u organizaciji KS PSH. Zatim su četvorica članova sudjelovala prilikom snajavanja izuzbljenih osoba iz špilje Veternice u siječnju 1974. godine. Petorica su sudjelovala u akciji mjerenja i topografskog snimanja tri stara rudarska okna za potrebe Komunalnog stambenog poduzeća iz Omiša. Članovi našeg odsjeka su prisustvovali i, simpoziju o katastru speleoloških objekata, održanom u Domžalama i 8. zboru jamariev Slovenije u Kranju. Osim toga, vidljiva je veća aktivnost u pisanju članaka za »Naše planine«. U svakom dvobroju »Naših planina« u 1974. god. nalazi se po jedan do dva naša članka.

U 1974. god. nabavljena su dva nova nvlonska užeta i 26 sliemova.

Nakon pročitanih izvještaja pročelnik odsjeka je predložio deset odredbi na temelju kojih će biti organiziran rad Speleološkog odsjeka u toku 1975. godine. Nakon diskusije, odredbe su jednoglasno prihvaćene, a zatim je dana razrješnica staroj i izabrana je nova uprava, čime je skupština bila zaključena.

Damir Prelovec

SO PDS «VELEBIT» ZAGREB, U 1975. GODINI

Protekle, 1975. god. SO PDS «VELEBIT» je djelovao vrlo dobro i uspješno. Iako se broj izlazaka na teren malo smanjio u odnosu na 1974, kvaliteta se poboljšala. Prole godine je porastao broj speleoloških istraživanja, vježbi i posjeta speleološkim objektima. To je vidljivo iz broja istraženih objekata, koji je dva puta veći nego 1974. god. U Odsjeku je aktivno djelovalo 47 članova, od čega 15 ženskih i 32 muška. Od toga broja je 40 članova završilo speleološku školu, 8 alpinističku, 5 ljetni tečaj GSS-a, 3 ledenjački tečaj i 2 zimsku alpinističku školu. Deset članova je sposobno sudjelovati u speleološkoj akciji spašavanja. Dva člana su stekla naslov «SPELEOLOG», pa se time broj speleologa u Odsjeku popeo na 10. Tri člana položila su ispit za gorske spasavatelje, tako da sada odsjek broji 4 spasavatelja i 3 pripravnika.

Održano je 39 sastanaka Odsjeka, sa 781 prisutnih članova, što je prosječno 20 članova po sastanku. Održano je 10 predavanja uz dijazitive. U protekloj godini bilo je 103 izlazaka na teren; 40 kraćih planinarskih izleta, 3 planinarske ture, 2 orijentaciona natjecanja, 24 posjeta speleološkim objektima, 24 istraživačke akcije i 10 speleoloških vježbi. Rekognoscirano je 30 objekata, a istraženo i topografski snimljeno 66 objekata, od toga 28 špilja i 38 jama. Organizirane su dvije speleološke ekspedicije. Prva je bila «Ekspedicija Puhaljka '75», vrlo dobro organizirana, a trajala je od 30. 4. do 5. 5. 1975. god. Sudjelovalo je 15 članova pod vodstvom Hrvoja Malinara. Postignuti su značajni rezultati. Jama je istražena u dužini od 450 m, i do dubine od 318 m. Druga velika istraživačka akcija pod nazivom «Ekspedicija Rokina Bezdana '75» trajala je od 2. 10. do 9. 10. 1975. Sudjelovalo je 15 članova Odsjeka, koji su pod vodstvom Mladena Garašića doprili do dubine od 123 m. Taj je objekt bio posebno zanimljiv zbog jakog vodenog toka. U tu svrhu kupio je Odsjek dva nova gumena čamca i pojase za spašavanje. Ova je akcija pokazala da se uz svestrano zalaganje, dobru organizaciju, kvalitetnu opremu i modernu tehniku istraživanja mogu istražiti i takvi objekti za koje se nekad mislilo da će se moći istražiti tek u dalekoj budućnosti. Sa istraživačkom ekipom bila je i ekipa Televizije, koja je snimila cijelu akciju.

Od ostalih istraženih objekata, ističe se jama Golubinka u Dalmatinskoj zagori, 116 m dubine, jama na Samari (M. Kapela) —98 m, jama Veliki Tavnjak —92 m, a od horizontalnih objekata špilja kod Siničića (Brinje), duž. 392 m i špilja kod Dunjaka (Kordun), duž. 298 m.

Speleološki odsjek PDS «Velebit» bio je organizator Zagrebačke speleološke škole '75. Pod vodstvom Zeljka Filipovića (i instruktora SOV-a), od primljenih 18 školu je završilo s uspjehom 16 tečajaca. (Program škole sastojao se od predavanja uz dijazitive i vježbi na terenu.)

U Odsjeku je odlučeno da se pređe na novi način istraživanja — istraživanje s dvostrukim užetima. Zato su kupljena dva nova sintetička užeta od 100 m dužine i nekoliko standardnih, dok su stara rashodovana i služiti će samo kao pomoćna užeta.

Od ostalih aktivnosti Odsjeka, Marijan Čepelak je sudjelovao u alpinističkoj ekspediciji «Ande 74—75», a Radovan Čepelak je sudjelovao na III internacionalnom skupu speleoloških istraživanja, kod Werfena u Austriji, i na Prvom jugoslavenskom trekkingu — Makalu '75. Tijekom godine pojačala se suradnja SOV-a s Geološkim institutom, u sklopu koje je izvršeno 8 istraživanja za potrebe privrede. Članovi su također redovno prisustvovali sastancima Komisije za speleologiju PSH. Odsjek je bio organizator VIII speleološ-

ke večeri, čime je nastavljen ovaj tradicionalni sastanak zagrebačkih speleologa, prekinut 1962. god. Tema audio-vizuelnog predavanja je bila «Ekspedicija Rokina Bezdana '75». Članovi, nadalje, surađuju s časopisima «Naše planine» i «Speleolog». Pročelnik Odsjeka je bio Zeljko Viljevac, a tajnik Zeljko Filipović.

Damir Prelovec

SO PD «ZAGREB — MATICA» U 1974. / 1975. GODINI

Dana 23. prosinca 1974. godine održao je Speleološki odsjek Planinarskog društva «Zagreb-Matica» proslavu 25-obljetnice osnutka Špiljarske sekcije i ujedno 25-obljetnicu rada Speleološkog odsjeka PD Zagreb-Matica. To je prva špiljarska sekcija u planinarskoj organizaciji, čime je započeo organizirani rad speleologije u našoj zemlji. Sekcija je osnovana 15. 11. 1949. god., a osnivači su bili većinom stariji planinari, koji su se već ranije bavili radom u speleološkim objektima. Godine 1950. odvojio se veći dio članova te sekcije i osnovao drugu špiljarsku sekciju u Planinarskom društvu «Zeljeznica».

Špiljarska sekcija PD «Zagreb», odnosno kasnije «Zagreb-Matica» nastavila je rad, a u 25 godina postojanja i rada postigla je lijepe rezultate u razvitku planinarske speleologije, naročito u Hrvatskoj. Godine 1956., odlukom PSH izmijenjeno je ime «Špiljarska sekcija» u «Speleološki odsjek».

Speleološki odsjek PD «Zagreb-Matica» broji danas oko 20 članova, dok je prijašnjih godina taj broj bio nešto veći. U posljednje dvije godine, tj. 1974. i 1975. Odsjek se više priklonio radu oko uređivanja i održavanja speleoloških objekata Medvednice — naročito Veternice, Horvatovih stuba i dr., te u bližjoj okolici Zagreba: Samoborskom gorju, oko Karlovca, Gorskom Kotaru, a u posljednje vrijeme na području Hrv. Zagorja. Ti su radovi ujedno priprava za turističko uređenje nekih speleoloških objekata; a vrše se i s razloga da se planinarima i ostalim izletnicima olakša posjet u prirodne ljepote podzemlja našega krša.

Za veća istraživanja, koja iziskuju i danas veće troškove Odsjek nema suvremene opreme, a niti dovoljno kvalificiranog kadra.

U godini 1974. izvršeno je 20 radnih akcija sa 105 efektivnih sati, a u godini 1975. 30 radnih akcija sa 128 sati. U toku svake godine održavaju se članski sastanci jedamput tjedno radi dogovora za sprovođenje akcija i rada. Na sastancima se održavaju stručna predavanja sa prikazivanjem dijazitiva. Predavanja drže članovi Odsjeka ili, povremeno, gosti.

Radi upoznavanja posebne vrste speleoloških objekata, Odsjek je organizirao izlet članova u Austriju — u pećinu Svijet ledenih divova kod Salzburga.

Svojom radom Odsjek stalno vrši propagandu za interes speleologije među planinarima.

Mirko Markulin

SPELEOLOŠKI AKTIV «OTOČANI» NA PAGU

U okviru Planinarskog aktiva «Otočani» (PD «Paklenica» — Zadar), koji djeluje u osnovnoj školi «Ivo Lola Ribar» u Novalji, postoji i speleološka sekcija već više od godine dana, s tridesetak aktivnih članova. Pokazalo se da se i u uvjetima gdje je ranije speleološki rad bio potpuno nepoznat, može ovaj razviti toliko da daje zadovoljavajuće rezultate. Neiskustvo i nedovoljan uzrast članova — učenika škole, kao i neopremljenost glavni su faktori koji kočuju brzi razvoj rada Sekcije. Do sada je istraženo desetak manjih speleoloških objekata. Najveći istražen objekat je Ivcva jama (dub. 27,5 m) koji je savladao rukovodilac grupe tehnikom užeta (absajl i samopodizanje Prusikom). Pošto taj teren obiluje speleološkim objektima, a posebno jamama, uz malo bolju opremljenost ove Sekcije njen rad bi mogao dobiti ozbiljniji i značajniji oblik. Praktični značaj takvog rada na bezvodnom terenu otko ne treba posebno napominjati.

Bruno Puharić

